

Prof. dr hab. Elżbieta Basiul
Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Recenzja dorobku artystycznego, naukowego, pedagogicznego i organizacyjnego dr hab. Alicji Majewskiej, prof. UMK w Toruniu, sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie tytułu profesora w dziedzinie - sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej – sztuki piękne.

Z ogromną satysfakcją przyjąłem informację, że Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych, powołała mnie na recenzenta w postępowaniu o tytuł profesora sztuki dla dr hab. Alicji Majewskiej prof. UMK w Toruniu, gdyż bardzo sobie cenię Jej dokonania w szeroko rozumianym obszarze sztuki.

Dr hab. Alicja Majewska, prof. UMK w Toruniu, swoją artystyczną edukację rozpoczęła od Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Gdyni Orłowie. W roku 1980 zdała egzamin wstępny na Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, gdzie w latach 1980-1986 odbyła studia, uzyskując w 1986 roku dyplom artystyczny z rzeźby w pracowni prof. Adolfa Ryszki oraz tytuł zawodowy magistra sztuki w zakresie rzeźby z uprawnieniami pedagogicznymi. Po uzyskaniu dyplomu w 1986 roku, została zatrudniona na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu - na stanowisku asystentki w Pracowni Rzeźby i Kopii Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa. Z macierzystą uczelnią Alicja Majewska nie rozstaje się do dzisiaj. Pracuje nieprzerwanie w różnych pracowniach i realizuje powierzone Jej rozliczne obowiązki od ponad 30 lat.

W roku 1997 uzyskała kwalifikacje I –ego stopnia (stopień doktora) w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej rzeźba, na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Promotorem Jej pracy doktorskiej był prof. Maciej Szańkowski, a recenzentami prof. Janina Stefanowicz- Schmidt z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, oraz prof. Józef Stasiński z Politechniki Poznańskiej. Temat autoreferatu *Tendencje we współczesnym medalierstwie polskim*, już na etapie doktoratu ujawnił szczególne zainteresowanie autorki tą dziedziną twórczości. Jako pracę artystyczną przedstawiła wówczas do oceny zestaw gipsowych realizacji z lat 1995 -1997 : cykl *Droga...*, oraz drugi cykl *Cafy ten teatr...*, w których istotną rolę oczywiście poza ideowo-artystycznymi wartościami, odgrywała poetyka bieli. Labilność użytego do realizacji materiału będzie często towarzyszyć Alicji Majewskiej w kolejnych latach twórczości i jest dowodem na to, że prawdziwa sztuka nie koniecznie wymaga szlachetnych materii, by stać się niepodważalną wartością artystyczną.

Kolejny szczebel akademickiego awansu naukowego miał miejsce w 2004 roku, w którym Alicja Majewska uzyskała stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, nadany uchwałą Rady Naukowej Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: prof. Joanna Bebarska z UMK w Toruniu, prof. Stanisław Słonina z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, oraz prof. Józef Stasiński z Politechniki Poznańskiej.

Dorobek artystyczny Alicji Majewskiej jest godny podziwu. Ma na swoim koncie około 150 zrealizowanych prac, na które składają się zarówno projekty na zamówienie publiczne z zakresu małej formy, medalu lanego i bitego, ale przede wszystkim autorskie projekty realizowane w cyklach, w których jak pisze - mierzyła się ze specyfiką, tradycją i z chęcią przełamania wciąż obecnych stereotypowych ocen tej sztuki.

Alicja Majewska swój bogaty dorobek artystyczny wielokrotnie prezentuje na wystawach indywidualnych i zbiorowych, które odbyły się w renomowanych galeriach, centrach kultury i muzeach w Polsce i poza granicami kraju. Działalność artystyczno wystawiennicza Alicji Majewskiej jest imponująca. Jest autorką 10 pokazów indywidualnych, uczestniczy w 67 krajowych wystawach zbiorowych i 20 wystawach zagranicznych. Pięć wystaw indywidualnych realizuje po 2005 roku (po uzyskaniu habilitacji).

Wystawy indywidualne po 2005 roku:

- „Medale, Rzeźby”, Galeria Sztuki „Wozownia”, Toruń 2006r.
- „Medale, Rzeźby”, Muzeum Południowego Podlasia, Biała Podlaska, 2006r.
- „Alicja Majewska ... z szarości”, wystawa rzeźby i medalierstwa, Galeria Sztuki Współczesnej we Włocławku 2011r.
- „Mała Forma”, wystawa rzeźby i medalierstwa, Galeria Wspólna, Miejskie Centrum Kultury, Związek Polskich Artystów Plastyków, Bydgoszcz 2013r.
- „Kolekcja”, wystawa rzeźby, Galeria Centrum Kultury i Sztuki, Wieża Ciśnień, Konin, 2017r.

Jak już wspomniałem, artystka jest autorką 67 krajowych wystaw zbiorowych, z których 32 odbyły się po ostatnim awansie naukowym. Część z nich dotyczyła środowiskowych prezentacji w galeriach związanych z Toruniem, ale jest w tym wykazie również szereg ważnych wystaw o szerszym zasięgu:

- „40 Lat Muzeum Sztuki Medalierskiej”- wystawa ogólnopolska, Wrocław 2005r.
- „Budapeszt 56”- międzynarodowy konkurs medalierski i wystawa pokonkursowa we Wrocławiu i Warszawie, 2006r.
- "Międzynarodowe Triennale Rzeźby Plenerowej"- wystawa pokonkursowa, Katowice 2007r.
- „Wystawa Rzeźbiarzy Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu”- Muzeum Rzeźby Współczesnej, Centrum Rzeźby Polskiej, Orońsko, 2012r.
- „Przedmiot oswojony” – wystawa rzeźby, Stowarzyszenie Artystyczne „Otwarte”- Galeria Miejska BWA Bydgoszcz, 2012r.
- „Plakaty i medale Biennale Ekslibrysu Współczesnego w Malborku” - Muzeum Zamkowe, Malbork 2013r.
- „ARS Principia”- Akademicka Przestrzeń Sztuki -UMK w Toruniu, BWA Kielce, 2014r.
- „Znad Wełtawy, Dunaju i Wisły, medalierzy i ich dzieła” - Muzeum Medalierskie we Wrocławiu, Pałac Królewski, Wrocław 2014r.
- „WOBEC ŚWIĘTOŚCI”, medalierzy polscy w roku kanonizacji Jana Pawła II”- Muzeum

Powiatowe, Nysa 2016r.

- „BYĆ RAZEM, Medalierskie rozmowy z Janem Pawłem II”- Panteon Narodowy w Kościele Apostołów Piotra i Pawła, Kraków, 2016r.
- „RAPORT 2015”, wystawa środowiska akademickiego Wydziału Sztuk Pięknych”- Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu”, Toruń, 2016r.,
- „triennale baltic mini textile”, Muzeum miasta Gdyni-Gdynia 2016r. oraz Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, 2016r.
- „OTWARTE” - wystawa rzeźby Stowarzyszenia Artystycznego „Otwarte”- Galeria Sztuki Współczesnej, Włocławek 2016r.,
- „POLYGONUM IV”, wystawa sztuki twórców województwa kujawsko-pomorskiego, wystawa pokonkursowa - Galeria BWA, Bydgoszcz, 2016r.
- „Polskie Medalierstwo 2001-2017”, I wystawa przeglądowa PSSM, Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II - Częstochowa, 2017r.
- „Rzeźba”- wystawa w Bydgoskim Centrum Sztuki, Bydgoszcz 2017r.
- „Tożsamość miejsca”, Galeria Centrum Kultury i Sztuki - Wieża Ciśnień, Konin, 2018r.

Znaczącą aktywność Kandydatki odnotować należy w prezentacjach zagranicznych, których łącznie było 20, z czego 13 zrealizowała po uzyskaniu habilitacji. Pokazy miały miejsce w Niemczech, we Włoszech, Francji, w USA, Portugalii, na Węgrzech, w Finlandii, w Wielkiej Brytanii, Słowacji, Bułgarii, Belgii, Litwie, Łotwie i Estonii. Pełen wykaz zrealizowanych i potwierdzonych wystaw po uzyskaniu habilitacji znajduje się w dokumentacji artystki, pozwolę sobie przytoczyć kilka z nich:

- 2005 - “Medallic Sculpture from Poland”- wystawa medalierska, Medialia Gallery, New York USA,
- 2006 - „Budapeszt 56” - międzynarodowy konkurs medalierski w ramach Spotkań Wyszehradzkich, Budapeszt, zagraniczna wystawa pokonkursowa, Węgierski Związek Artystów Plastyków, Budapeszt, Węgry.
- 2008 -“V th International Biennial of Contemporary Medals”, Seixal - Portugalia.
- 2014 - „Znad Wełtawy, Dunaju i Wisły, medalierzy i ich dzieła”- Muzeum Monet i Medali, Kremnica, Słowacja.
- 2015 - „Znad Wełtawy, Dunaju i Wisły, medalierzy i ich dzieła”- Galeria Węgierskiego Związku Artystów Plastyków , Budapeszt, Węgry.
- 2017-2018 - „X Bałtyckie Triennale” ,”Drogi do niepodległości” - międzynarodowa, wystawa Wilno-Litwa, Ryga-Łotwa, Tartu-Estonia.

W wykazie tym odnajduję również siedem bardzo prestiżowych wystaw medalierskich, organizowanych przez Międzynarodową Artystyczną Federację Medalierską FIDEM, założoną już w 1937 roku, do której od 2000 roku, należy również Alicja Majewska. Wystawy te miały miejsce w Portugalii w 2004 roku, w USA 2007 r., w Finlandii w 2010 roku, Wielkiej Brytanii w 2012r , w Bułgarii w 2014r. , w Belgii ,2016r., a ostatnia z nich miała miejsce w Ottawie w Kanadzie w roku 2018.

Alicja Majewska ma w swoim dorobku szereg nagród, wyróżnień i stypendiów.

Długą listę otwiera wyróżnienie w „Ogólnopolskim konkursie medalierskim „Millenium m. Gdańska”, w 1996 roku. W roku 1999 otrzymuje nagrodę Prezydenta m. Torunia, w środowiskowym konkursie „Annale 98”. Są też na tej liście dwie nagrody i wyróżnienie w konkursie środowiska toruńskiego okręgu ZPAP - Dzieło Roku, otrzymane w latach 1999, 2001 i 2002. Jest laureatką II nagrody w konkursie medalierskim na projekt medalu z okazji 80-lecia

Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni w roku 2000, a w 2001 otrzymuje II nagrodę w ogólnopolskim konkursie na małą formę rzeźbiarską. W roku 2005 przyznano Jej stypendium artystyczne miasta Torunia. Rok 2006 przyniósł Jej prestiżową II nagrodę w międzynarodowym konkursie medalierskim „Rewolucja Węgierska 56”- Budapeszt, a także I nagrodę Marszałka woj. Kujawsko - Pomorskiego, w konkursie „Dzieło Roku” Związku Polskich Artystów Plastyków okręgu toruńskiego. Wystawa miała miejsce w Galerii Sztuki „Wozownia” w Toruniu. Ponownie (po raz piąty) zostaje uhonorowana, tym razem II nagrodą w kolejnej edycji tegoż konkursu w roku 2011. Cieszy fakt, że Pan Marszałek w listach gratulacyjnych zauważa, że działalność artystyczna Alicji Majewskiej jest nie tylko oryginalnym i bardzo osobistym przekazem, ale również znaczącym wkładem w artystyczny i kulturalny pejzaż całego regionu. W 2007 roku artystka otrzymuje wyróżnienie w I Międzynarodowym Triennale Rzeźby Plenerowej w Katowicach, za projekt *Brakujący element krajobrazu- potok*. Dodać należy, że było to wydarzenie artystyczne oceniane przez profesjonalne gremium jurorskie, któremu przewodniczył Prof. Marian Konieczny. Podkreślam ten fakt, gdyż coraz częściej dochodzi do kuriozalnych sytuacji, w których o artystycznych walorach projektów konkursowych, decydują często osoby niekompetentne do ich oceny. Pokłosiem tego jest szereg realizacji, które nigdy nie powinny się znaleźć w przestrzeni publicznej.

W roku 2015 Alicja Majewska otrzymuje stypendium artystyczne Marszałka Woj. Kujawsko – Pomorskiego. Za swoją działalność artystyczną i organizacyjną otrzymała też szereg nagród rektorskich Rektora UMK:

dwa wyróżnienia za działalność artystyczną w roku 1997 i roku 2003;

dwie indywidualne nagrody za działalność artystyczną w 2006 i 2010 roku;

nagrodę zespołową za działalność artystyczną i organizacyjną za 2007 rok;

a w 2017 roku otrzymała indywidualną nagrodę za działalność organizacyjną.

Powyższe nagrody są dowodem uznania dla artystki za Jej ogromny wkład w rozwój nie tylko macierzystej uczelni, ale szerzej - w rozwój nauki, sztuki i kultury polskiej.

Dr hab. Alicja Majewska ma za sobą ponad trzydziestoletnią praktykę pracy na uczelni na Wydziale Sztuk Pięknych toruńskiego uniwersytetu i tyle samo trwającą praktykę twórczą. Jest świadoma swoich ról w organizacyjnych strukturach uczelni. Szczególnie ostatnie lata obfitują w szereg odpowiedzialnych funkcji w zarządzaniu.

Dr hab. Alicja Majewska, Prof UMK otrzymała także w roku 2014 odznaczenie państwowe - srebrny medal Prezydenta RP za długoletnią służbę. Pod tym słowem kryje się przede wszystkim wyjątkowa służba wobec całej społeczności uniwersyteckiej, dla której Alicja jest szczególnie oddana.

W latach 2012 – 2016 i 2016 – 2019 przez dwie kadencje pełni funkcje Prodziekana ds. Ogólnych Wydziału Sztuk Pięknych UMK . W kadencji 2012 - 2016 była Członkiem Komisji Wydawniczej i Członkiem Komisji ds. Nauki Uniwersytetu. W obecnej kadencji jest Członkiem Kolegium Elektorów Uniwersytetu. Od 2012 do 2019 roku pełni funkcję Przewodniczącej Komisji Wydawniczej Wydziału, a od 2005 roku do chwili obecnej jest Członkiem Rady Programowej kierunku rzeźba. Przewodniczyła zespołowi organizacyjnemu dwóch edycji wystawy „Raport” - w 2015 i 2016 roku - w Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu w Toruniu. Kierowała też międzynarodowym projektem LOOK EAST Polska – Ukraina w 2017

roku. W roku 2018 we współpracy z BCS koordynowała projekt środowiska toruńskiego pt. „Kody dostępu”, oraz pełniła funkcję kuratora wystawy Magdaleny Abakanowicz, którą zrealizowała we współpracy z BCS i Studium Magdaleny Abakanowicz.

Alicja Majewska pełni też wiele odpowiedzialnych funkcji poza uczelnią. Była między innymi sekretarzem a następnie wice prezesem Stowarzyszenia Artystycznego „Otwarte”.

Dydaktyka

Dr hab. Alicja Majewska w latach 2005-2017 realizowała zajęcia dydaktyczne na stacjonarnych studiach magisterskich na kierunkach artystycznych : rzeźba, konserwacja i restauracja dzieł sztuki, oraz edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Prowadziła tam ćwiczenia między innymi z zakresu konserwacji i restauracji rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego, kopii, liternictwa i nowych technik rzeźbiarskich. Była wielokrotnym konsultantem i opiekunem prac artystycznych, wykazując się rozległą wiedzą techniczną z zakresu: odlewów na wosk tracony, realizacji w naturalnych i sztucznych kamieniach, ceramiki, zapraw cementowo - wapiennych, imitacjach kości słoniowej. Najlepszą recenzją pedagogicznych dokonań Kandydatki, są wypromowane przez Nią i nagradzane prace dyplomowe na kierunku rzeźba:

Dyplom artystyczny z wyróżnieniem mgr Magdaleny Ablewicz-zakwalifikowany na wystawę najlepszych dyplomów artystycznych WSP UMK w Toruniu, w Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu w 2016 r. Praca ta została wyróżniona nagrodą ZPAP okręgu toruńskiego „Dyplom za dyplom”. Dyplom artystyczny z wyróżnieniem mgr Pauliny Helbik, zakwalifikowany na wystawę najlepszych dyplomów artystycznych w Toruniu w 2017 roku. Praca nagrodzona medalem Tymona Niesiołowskiego, jako najlepsza praca artystyczna roku 2017. Wyróżniony dyplom artystyczny mgr Adrianny Sztandarskiej, zakwalifikowany do katalogu najlepszych dyplomów artystycznych WSP UMK w Toruniu.

Ponadto Alicja Majewska sprawowała opiekę naukową nad doktorantami. Była promotorem zamkniętego już w 2017 roku przewodu doktorskiego w dyscyplinie sztuk pięknych dr Pawła Otwinowskiego, a w 2019 roku została opiekunem wszczętego doktoratu mgr Wacława Kuczmy. Była wielokrotnym recenzentem w postępowaniach awansowych. Recenzowała rozprawy doktorskie i habilitacyjne w zakresie sztuk plastycznych, jak również uczestniczyła wielokrotnie w posiedzeniach komisji habilitacyjnych. W komisjach tych zawsze stała na straży niepodważalnych wartości i odpowiedniego poziomu artystyczno - naukowego postępowań. Być może taka właśnie postawa sprawiła, że została Jej powierzona niezwykle odpowiedzialna funkcja. Została powołana na członka Komisji Ewaluacji Nauki przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego na kadencję 2019 – 2022 i znalazła się w ścisłym gronie trzydziestu jeden przedstawicieli poszczególnych dziedzin nauki i sztuki. W jej rękach spoczywa odpowiedzialność m.in. za przeprowadzenie ewaluacji jakości działalności naukowej uczelni, a co za tym idzie - kategorii naukowych. To ogromne wyzwanie, ale i zaufanie środowiska i pewność, że sprawdzi się w tej roli znakomicie.

Alicja Majewska jest wielokrotnym redaktorem katalogów o sztuce - zarówno wystaw indywidualnych, jak i wystaw zbiorowych – np. katalog wystawy „Raport 2015”. Aktywnie uczestniczy w imprezach popularyzujących naukę, kulturę oraz sztukę. Wielokrotnie organizuje i prowadzi warsztaty artystyczne dla młodzieży licealnej, uczestniczy w festiwalach Nauki i Sztuki i konferencjach naukowych, na których przeprowadza wykłady i prezentacje.

Twórczość artystyczna

Twórczość Alicji Majewskiej to bardzo osobisty, refleksyjny przekaz. Owa subiektywność postrzegania rzeczywistości zawarta w Jej dziełach, nie oznacza jednak hermetyczności przekazu, gdyż autorka posługuje się uniwersalnymi kodami kulturowymi, umożliwiającymi dialog z odbiorcą, przed którym otwiera być może nieuświadomione obszary jego emocji i przeżyć. To intelektualna podróż w czasie, który jest istotnym składnikiem Jej realizacji. Preferuje kameralność, zarówno w wypowiedziach na płaszczyźnie jak i tych pełnoplastycznych. Artystka szczególnie upodobała sobie ten format, wynikający być może z potrzeby intymności. *Mała forma, nieustająco jest mi najbliższa, w niej widzę potencjał do opowiadania o współczesności. Kameralność i pewna, sprowokowana przeze mnie bliskość jest metodą na tworzenie sytuacji, w której widzę, by właściwie odebrać złożoność pracy musi skrócić dystans odbioru. Tworząca się bezpośredniość jest cechą, która jest mi niezbędna, bo wynika ze źródeł mojej sztuki* – pisze w autoreferacie.

Zazdrościć należy choć nie wypada, że miała to wyjątkowe szczęście być absolwentką znakomitego rzeźbiarza Prof. Adolfa Ryszki, który w swojej skromności nie uważał się za medaliera, choć niewątpliwie był niedoścignionym mistrzem również w tej dziedzinie twórczości. Majewska należy do artystów, którzy doskonale poznali specyfikę małego reliefu, z wszelkimi technicznymi rygorami takiej wypowiedzi, związanymi z realizacjami medalu bitego. Ale to medal autorski, odcięty od standardowych funkcji i potrzeb zamawiającego - jako dzieło autonomiczne i pełnoprawne - stał się dla niej ulubioną formą kreacji, zależną wyłącznie od Jej woli i potrzeby wyrażania.

Pozwolę sobie w tym momencie przypomnieć, bo być może nie dla wszystkich jest to oczywiste, że w środowiskach artystycznych w Polsce, ukształtowało się i funkcjonuje od wielu lat określenie „toruńska szkoła medalu”. To dowód uznania dla wspólnego wysiłku, programu, a przede wszystkim efektów kształcenia w zakresie małej formy i medalierstwa. Sądzę, że na miano tego zaszczytnego określenia, zapracowało wielu pedagogów, ale do tego ścisłego grona z pewnością należy również Alicja Majewska, która w swoim autoreferacie pisze, że *...właśnie w medalierstwie na przekór obiegowym opiniom znalazłam dla siebie obszary wolności*. Warto nadmienić, że tym obszarem wolności nazywa autorka przestrzeń rozgrywającą się często na formacie mniejszym od kartki papieru. To co dla wielu innych twórców jest prawie niezauważalnym obszarem, dla Niej staje się formatem docelowym, z którego talent i świadomość każdego centymetra powierzchni i najmniejszego gestu, stworzyć potrafią dzieło wielkoformatowe i monumentalne. Rzeźbiarka odkrywa przed odbiorcą niezwykle bogate spektrum intuicyjnych, wyrazowych form, leżących względem siebie zawsze w uporządkowanej relacji, służącej jakiejś nadrzędnej idei i wartości dzieła, jako całości. Nie ma tu miejsca na przypadek. Niewielka płaszczyzna jest dla Niej zbyt cenna, aby stać ją było na taką rozrzutność. Przy okazji rozważań nad twórczością Majewskiej i skalą Jej realizacji warto nadmienić, że format prac nigdy nie był, nie jest i nie może być miarą talentu. Rzeźba duża nie oznacza rzeźby wielkiej i nie zmienia tego fakt, że wiele rzeźb przenoszonych jest za pomocą dźwigu. Mimo swojej skali i rozmiarów, w odbiorze mogą być małe. Jak to kiedyś trafnie ujął Prof. Andrzej Szarek - *mówić należy raczej o wielkości i ciężarze talentu, osobowości, charakterze czy świadomości, a nie o skali obiektów*. A wszystkie te wymienione zalety, będące „miarą artysty” niewątpliwie posiada Alicja Majewska. Wsluchując się w Jej dzieła, można w nich odnaleźć kobiecą delikatność, subtelność, kruchość i zmysłowość, które budują klimat Jej prac. Tak odbieram realizacje z lat 1995- 1999. Mam na myśli cykle: *Brama*

do mojego snu, *Cały ten teatr*. Moją uwagę zwraca wciąż zaskakująca świeżością - różnorodność kompozycyjna plakiet i ich niepowtarzalna powierzchnia, kształtowana z niezwykłą wrażliwością. W niedopowiedzianych, przetartych, miękko kształtowanych formach, wyłaniających się jakby z mgły, pojawiają się ledwo naszkicowane kształty, odnoszące się w sposób bardzo trafny do często niezdefiniowanej w sposób oczywisty - surrealistycznej natury snu. Ciekawy jest odlany w cynku cykl z 2000 roku, który artystka nazywa krosnami. Redukując przestrzeń niemal do płaskiej płaszczyzny, niczym tkaczka na poziomych i pionowych rytmach, przypominających splot tkaniny, tworzy niezwykle subtelne kompozycje - chciało by się powiedzieć snuje wątki - tkając z okruchów wspomnień, świat onirycznych, niedopowiedzianych form, dających odbiorcy szerokie pole do własnych interpretacji. Jeżeli nawet pojawia się w nich majacząca, szkicowa sylweta, jest to bardziej jej cień, niż zdefiniowany kształt, będący raczej podpowiedzią dla wyobraźni odbiorcy, niż formą realną. Majewska jest mistrzynią tworzenia klimatu i niepowtarzalnej aury swoich prac. W przypadku rzeźby, która wydaje się być raczej określona i posiadać jakieś fizyczne granice kształtu i tworzywa, zabieg ten jest niezwykle trudny. Twórczość z jednej strony obarczona jest ryzykiem „przegadania”, lub nadmiernej „dosłowności” formy, z drugiej strony ryzykiem utraty klarowności i czytelności przekazu. Postawa Majewskiej w tym przypadku jest bardzo wyważona. Autorka zdaje się balansować na granicy czytelności, z pełną świadomością, że tym samym otwiera bezkresną przestrzeń dla wyobraźni odbiorcy. Jak pisze w autoreferacie, interesuje ją to szczególne napięcie, powstałe między intelektualną metaforą, a wizualnym konkretem. Jej autonomiczna i pełna skupienia twórczość, to poetyka szeptu, która kiełkuje dopiero w wyobraźni odbiorcy, gdzie w zależności od indywidualnych predyspozycji i wrażliwości, szept ten stać się może głosem donośnym, a może nawet krzykiem.

W twórczości Majewskiej nieprzypadkowy jest każdorazowy wybór materiałów do realizacji prac. Materiał ze swoimi właściwościami jest traktowany przez Nią jako przewodnik po historii, które opowiada. Konserwatorska wiedza powoduje, że rzeźbiarka jak mało kto, zna fizyczne właściwości różnych tworzyw i w zależności od potrzeby, jest w stanie przewidzieć ich proces starzenia się, pękania, odkształcania. Właściwości te często wykorzystuje, ale robi to zawsze w przemyślany i uzasadniony sposób. W niektórych realizacjach nakłada warstwowo różne materiały i poddaje je działaniu czasu. Taka strategia powoduje powolny proces pękania i odkrywania tajemnic, wcześniej ukrytych w procesie tworzenia. W kolejnych realizacjach rzeźbiarskich, po okresie odlewów w metalu, Majewska ulega urokowi nietrwałej i kruchej porcelanowej materii. Bardzo ciekawa w swojej idei jest praca pt. „Mantra”. To wieloelementowa kompozycja, składająca się z 8 układów porcelanowej pościeli o wymiarach standardowego łóżka, w którą wpisana jest właśnie, wspomniana powyżej, strategia zamierzonej destrukcji dzieła. Z mantryczną uporczywością rzeźbiarka porządkuje i odtwarza na kolejnych wystawach, zmodyfikowane i coraz bardziej szczątkowe wersje tej samej pracy. To rejestracja procesu, w którym czynnik czasu i destrukcji materii, pełnią istotną rolę. Po doświadczeniach z porcelaną decyduje się na nowe tworzywo. Beton, będący wszechobecnym materiałem, kojarzący się budownictwem wielkopłytyowym lat siedemdziesiątych i wymarzoną w nim osobistą przestrzenią, pełni w Jej realizacjach istotną semantyczną i wyrazową rolę. Artystka wspomina ten czas pisząc: *Własne „em” – mieszkanie zmultiplikowane tysiącami na potrzeby ludzi stało się kultowym dobrem przyznawanym kiedyś według ustalonych zasad. Wspominam to „pragnienie” z lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku, tę chęć uczestnictwa w projekcie budowania osiedli i miast i zaspokajania potrzeb społecznych...* Z wybiórczych i zatartych częściowo przez czas wspomnień, powstają cykle: *eM – X* i cykl betonowych plakiet

z roku 2015 o wspólnym tytule *Adres*, odnoszących się do zapamiętanych przestrzeni i układów urbanistycznych, ale przede wszystkim osobistych emocji z nimi związanych. Przywołane i odtworzone obrazy satelitarnych map, to nie tylko topografia miejsc, ale swoistego rodzaju topografia pamięci. W realizacjach tych, po raz kolejny funkcja czasu i wpisany w dzieło powolny proces jego niszczenia, pełni istotną rolę. Zdestruowane, urbanistyczne plany i budowle, odnoszące się do nietrwałości i ulotności naszej pamięci, mają w sobie pierwiastek uniwersalny, gdyż przywołać mogą na myśl odkrywane przez archeologów ślady jakichś zaginionych cywilizacji, znacznie bardziej odległych od czasu, do którego odnosi się artystka. Użycie pozłoty, położonej fragmentarycznie na betonowych plakietach, odnoszące się w tym przypadku raczej do byłej świetności miejsc, odczytują jako rodzaj szczególnego wyróżnienia i upamiętnienia być może miłych wspomnień z nimi związanych. W przeciwieństwie do nich, plakietka nr 4, nosząca ślady jakby przestrzelenia pociskiem, sugerować może zdarzenia, które autorka być może chce zatrzeć, a może nawet wymazać ze swojej pamięci. Wybiórcza funkcja pamięci odnosi się przecież do szczególnie mocnych przeżyć, które niekoniecznie muszą być pozytywne.

Cykl *Betonów* jest na tyle znaczący dla artystki, że wskazuje go wraz z tryptykiem *Remarke I–III*, jako klamrę swojej twórczości i najważniejsze osiągnięcie po uzyskaniu habilitacji. Przedstawiony do oceny zestaw *Betonów*, powstawał w latach 2011–2017. W jego skład poza wspomnianymi powyżej plakietami, wchodzi prace: *Schody*, 2011, *Rekonstrukcja*, 2015r., *Dom pierwszy* 2017 r., *Dom jedna druga*, 2017 r. i *Dom z 2017 roku*. Umowna forma domu, przybiera w realizacjach rzeźbiarskich Majewskiej, kształt sarkofagu lub betonowego schronu, pozornie zdolnego się oprzeć wszelkim niszczącym siłom. Wizualno-podświadome przekonanie o trwałości konstrukcji, wzmacnia zabieg wykonania ze stalowych prętów zewnętrznej siatki, powtarzającej kształt formy. Na pozór nic nie jest w stanie naruszyć tak wykonanej konstrukcji. Jednak już w realizacji o tytule *Dom jedna druga*, która jest ażurowym śladem zapamiętanego kształtu, autorka uświadamia nam, że wszelkie zabiegi i podjęte wysiłki, są niewystarczające wobec działania czasu, który jest w stanie zdestruować każdy najtrwalszy materiał. Pod tym umownym aktem twórczym kryje się myśl i refleksja znacznie głębsza. *Rzeźba jak żadne inne medium zawiera w samej swojej istocie prawdę o życiu z jego immanentną cechą dziania się i przemijania zarazem* - pisze artystka.

Ciekawa w swojej koncepcji jest praca *Remarke I–III*, powstała na bazie odnalezionej po 24 latach plakiety. To polemika z przeszłością przy pełnym - można by powiedzieć konserwatorskim - uszanowaniu śladów i warstw, jakie czas pozostawił na powierzchni plakiety, która w tryptyku zajmuje centralną pozycję. Nieoczyszczona z przypadkowych warstw, jakie nabyła przez te lata, staje się wspomnieniem przywołanym z przeszłości i łącznikiem z teraźniejszością. Tą zamyka autorka w dwóch plakietach, tematycznie nawiązujących do centralnej. Realizacja ta, jako osobiste doświadczenie, staje się dla niej pewnego rodzaju pętlą czasową.

Twórczość Alicji Majewskiej to bezpośredni akt tworzenia, pokonywanie oporu materii i pozostawianie w niej własnych emocji, w postaci indywidualnego śladu. Jednak na przestrzeni lat, widoczny jest ciągły rozwój i niezaspokojona potrzeba poszukiwania wciąż nowych form komunikacji z odbiorcą. Z czasem Jej realizacje się zmieniają. Coraz częściej pojawiają się prace, których idee autorka zamyka w wielomateriałowych, bardziej „estetycznych” obiektach, również tych wykonanych przy wsparciu najnowszych technologii. Ma do tego pełne prawo, gdyż kuszący jest arsenał nowych możliwości jakie dają: laser, plazma, water jet,

lub drukarka 3D. Z jednej strony narzędzia te poszerzają znacznie warsztat rzeźbiarski, otwierając nowe terytoria dla współczesnej rzeźby. Z drugiej zaś strony, niosą zagrożenie w postaci tak znamiennej dla czasów nam współczesnych, unifikacji. Moim zdaniem za tą wyprutą z emocji i ekscytacji, cyfrową technologią, stoi anonimowy, a nie ten rozpoznawalny po stylu i każdym geście - artysta.

Nie sposób odnieść się w recenzji do wszystkich wątków bogatej twórczości i dzieł artystki, ale wspomnieć należy Jej znaczący dorobek medalierski. Mam tu na myśli projekty, realizowane na zlecenie, jak również te autorskie, których tematyka jest bardzo szeroka. Są wśród nich również te portretowe, poświęcone konkretnym osobom, w których autorka potwierdza biegłość warsztatu rzeźbiarskiego także w tym zakresie. Jak wspomina w autoreferacie, lata 90 - te były dobrym czasem dla światowego medalierstwa. Organizowano wówczas liczne przeglądy sztuki medalierskiej w Europie, jak chociażby florenckie Centro Dantesca, czy cykliczne prezentacje Międzynarodowej Organizacji Medalierskiej FIDEM, do której również należy Alicja Majewska. W Polsce poważną rolę odgrywało wrocławskie Muzeum Sztuki Medalierskiej, które organizowało duże prezentacje przeglądowe, oraz sesje naukowe, próbujące podsumować i określić kierunki rozwoju tej sztuki. Dodałbym w tym miejscu jeszcze jedno ważne, cykliczne wydarzenie, jakim było poznańskie Biennale Małych Form Rzeźbiarskich. We wszystkich tych wydarzeniach Majewska aktywnie uczestniczy, biorąc udział w wystawach, konferencjach i publikując w wydawnictwach swoje wystąpienia.

Artystka ma na swoim koncie liczne realizacje medalierskie. Spośród wielu prestiżowych projektów medalierskich, których nie sposób wyliczyć i omówić, ma także te, wykonane dla macierzystego uniwersytetu. Wykonuje medal *Convallaria Copernicana*, przyznawany przez Senat uczelni za wybitny wkład do nauki, lub szczególne zasługi dla rozwoju Uniwersytetu. Realizuje również medale bite dla Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, a także dla Wydziału Farmaceutycznego UMK.

Dla miasta Torunia realizuje medal *Thorunium* przyznawany przez prezydenta miasta Torunia w uhonorowaniu zasług dla miasta. Dla Marszałka Województwa Kujawsko – Pomorskiego zrealizowała medal *Horeditas Saeculorum*, wręczany za szczególne osiągnięcia w dziedzinie konserwacji i restauracji zabytków, oraz statuetkę *Inno Mare* - Innowacyjna Marka Regionu dla twórców najbardziej innowacyjnych projektów regionu.

Jej prace znajdują się w licznych kolekcjach prywatnych i muzealnych między innymi w Muzeum Centrodantesca w Rawennie, Medialia Gallery w Nowym Jorku, w Śląskiej Galerii Rzeźby w Katowicach, Muzeum Medalierstwa we Wrocławiu, w Muzeach Okręgowych w Toruniu i Bydgoszczy, oraz w wielu kolekcjach prywatnych w kraju i zagranicą.

Wspaniała, autentyczna i autonomiczna twórczość, wypracowana przez lata pozycja w świecie sztuki, a także osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i liczne zasługi dla Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, w pełni uzasadniają starania Kandydatki dr hab. Alicji Majewskiej, o nadanie Jej tytułu Profesora Sztuki.

Z poważaniem

Prof. Jan Szczyпка

